

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2014

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

ROINN 2 (90 marc)

DÉ hAOINE, 6 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 - 11.30

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo i bhfillteán ar leithligh, mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí.

NÁ DEARMAD, LE DO THOIL, GO gCAITHFIDH TÚ **FILLTEÁN COMHLÁNAITHE ROINN 1** A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR.

ROINN 2 (90 marc)

Freagair **TRÍ** cheist ar bith.

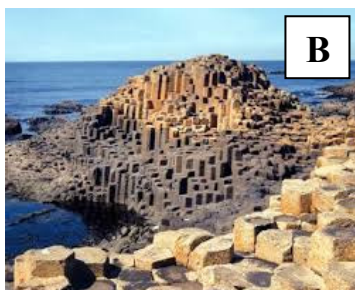
Tá na ceisteanna uile ar cómharc.

Ceist 1. CARRAIGEACHA AGUS SÍONCHAITHEAMH

A. Cineálacha Carraige

www.gwydir.demon.co.uk

www.celticmythphodshow.com

www.tmaa.go.tz

- (i) Luaigh cé acu ceann de na híomhánna **A**, **B** nó **C** a thaispeánann carraig bhasailt.
- (ii) Ainmnigh áit in Éirinn ina bhfaightear basalt.
- (iii) Déan cur síos agus tabhair míniú ar an tslí a gcruthaítear basalt.

(10)

B. Idirghníomhaíocht an Duine

www.inhabitat.com

- (i) Luaigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann geilleagar na hÉireann as saothrú ola agus gáis.
- (ii) Déan cur síos ar **dhá** fhadhb a d'fhéadfadh a theacht chun cinn mar thoradh ar shaothrú ola agus gáis.

(10)

C. Síonchaitheamh

Mínigh, le cabhair léaráid lipéadaithe, conas a dhéantar síonchaitheamh ar charraigeacha mar gheall ar ghníomhaíocht an tseaca.

(10)

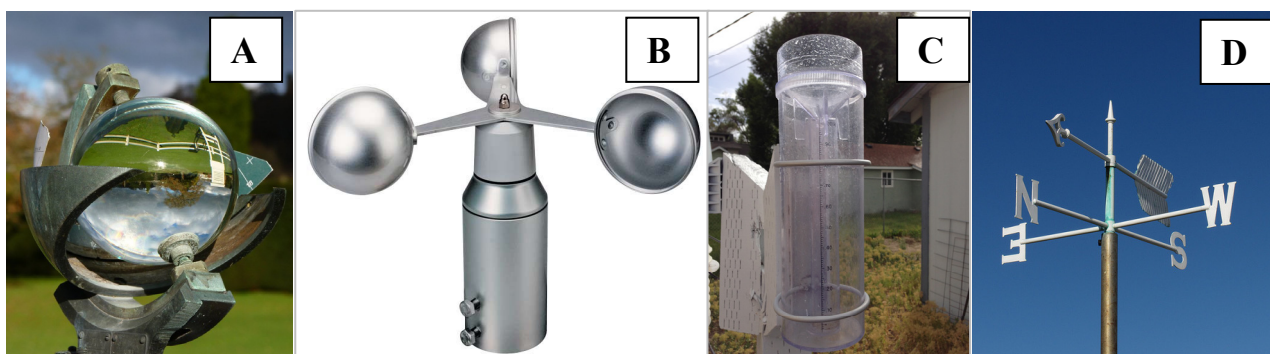
Ceist 2. AERÁID AGUS AIMSIR

A. Cineál Aeráide

- (i) Ainmnigh aeráid **fhuar amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.
- (ii) Mínigh na hairíonna teochta **agus** frasaíochta a bhaineann leis an aeráid **fhuar** seo.
- (iii) Déan cur síos ar shlí **amháin** a ndearna an fásra nádúrtha oiriúnú don aeráid **fhuar** seo.

(10)

B. Gléasanna Aimsire

www.deviantart.com

www.directindustry.com

www.wikipedia.org

www.flickr.com

- (i) Ainmnigh gach ceann de na gléasanna aimsire **A, B, C** and **D** a thaispeántar thuas.
- (ii) Roghnaigh **dhá** cheann ar bith de na gléasanna a thaispeántar thuas **agus** déan cur síos ar an tslí a n-úsáidtear iad chun an aimsir a thairfeadh.

(10)

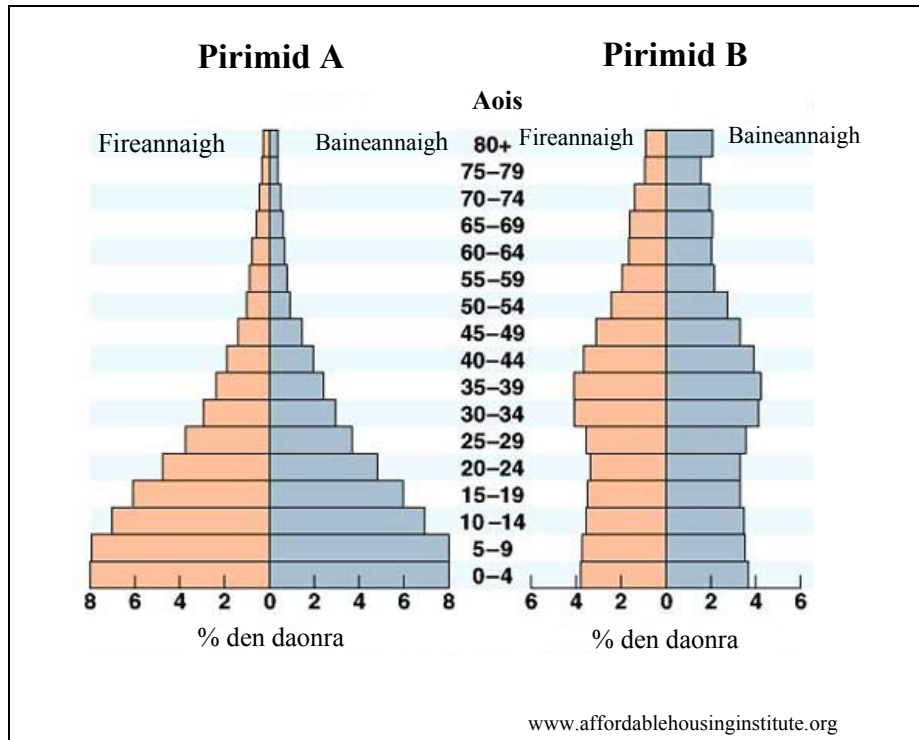
C. Triomach

- (i) Ainmnigh limistéar a mbíonn an-drochthriomach ann **agus** mínigh cén fáth a dtarlaíonn triomach sa limistéar seo.
- (ii) Déan cur síos agus tabhair míniú ar na slite a dtéann an triomach i bhfeidhm ar ghníomhaíocht an duine sa limistéar seo.

(10)

Ceist 3. STAIDÉAR DAONRA

A. Pirimidí Daonra

Scrúdaigh na pirimidí daonra thuas.

- (i) Déan cur síos ar an tionchar a bhíonn ag rátaí breithe agus rátaí báis ar struchtúr gach ceann den dá Pirimid A agus B.
- (ii) Míneigh dhá chúis a mbíonn an t-ionchas saoil níos airde ná i dtíortha áirithe.

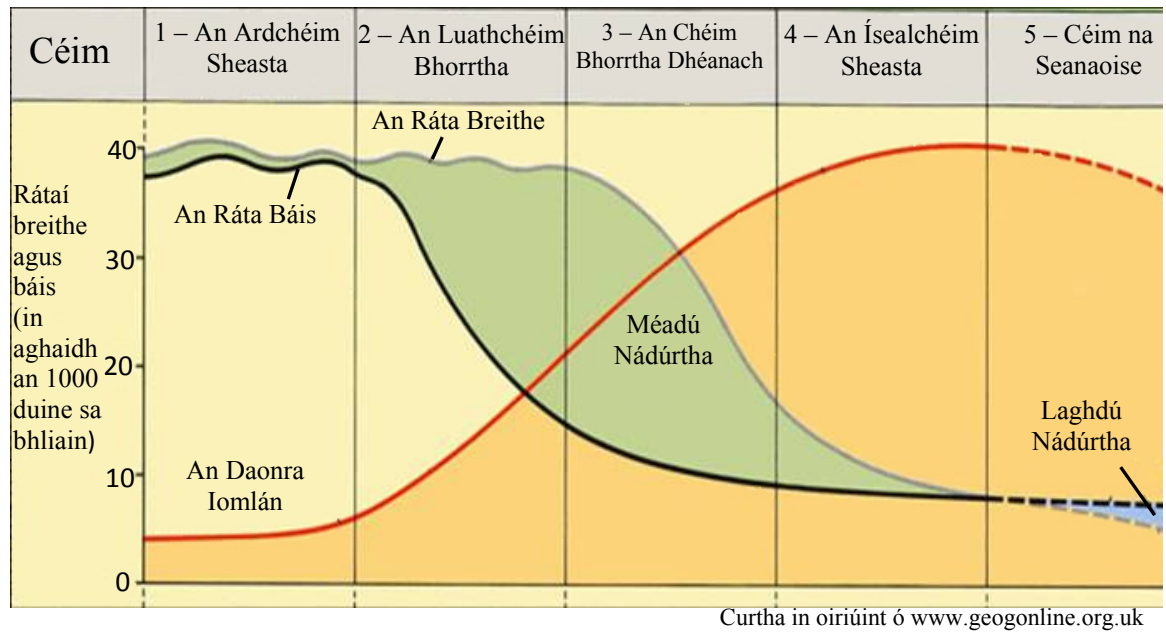
(12)

B. Dlús Daonra

Déan cur síos ar dhá shlí a mbíonn tionchar ag dlús an-íseal daonra i réigiún a bhfuil staidéar déanta agat air.

(8)

C. Athrú Daonra

Taispeánann an léaráid thuas athrú daonra le himeacht ama.

- (i) Cén t-ainm a thugtar ar an léaráid seo a thaispeánann athrú daonra?
- (ii) Mínigh gach ceann acu seo a leanas:
 - (a) An fáth a luainíonn an ráta báis (téann sé suas agus síos) i gCéim 1.
 - (b) An fáth a dtiteann an ráta báis go tapa i gCéim 2.
 - (c) An fáth a bhfuil laghdú nádúrtha ar an daonra i gCéim 5.

(10)

Ceist 4. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair **TRÍ CINN AR BITH** de na ceisteanna **4A, 4B, 4C, 4D**.

4A. FREAGAIR (i) nó (ii).

(i) Oighriúchán

Ainmnigh gné **amháin** a cruthaíodh de thoradh oighearchreimeadh agus mínigh, le cabhair léaráid lipéadaithe, conas a cruthaíodh í.

(10)

NÓ

(ii) Cóstaí

Ainmnigh gné **amháin** a cruthaíodh de thoradh creimeadh cósta agus mínigh, le cabhair léaráid lipéadaithe, conas a cruthaíodh í.

(10)

4B. Cúnamh

(i) Cad is brí leis an téarma *cúnamh déthaobhach*?

(ii) Déan cur síos ar bhuntáiste **amháin** agus ar mhíbhuntáiste **amháin** a bhaineann le cúnamh a chur ar fáil do thíortha sa domhan i mbéal forbartha.

(10)

4C. Pleanáil Uirbeach

- (i) Taispeánann an fótagraf thuas ceantar i gcathair Corcaí ina ndearnadh athnuachan uirbeach. Mínigh cad is brí leis an téarma *athnuachan uirbeach*.
- (ii) Ainmnigh *baile nua* ar bith in Éirinn a bhfuil staidéar déanta agat air.
- (iii) Déan cur síos ar **dhá** shaintréith ar bith a bhaineann leis an *mbaile nua* seo.

(10)

4D. Tionscal na Déantúsaíochta

Tá an lán tosca ann a mbíonn tionchar acu shuíomh tionscail déantúsaíochta, iad seo san áireamh:

- Amhábhair
- Lucht Saothair
- Margáí
- Iompar
- Caipiteal
- Seirbhísí
- Polasaithe Rialtais.

Mínigh conas a imríonn **trí** cinn ar bith de na tosca thuas tionchar ar shuíomh tionscal déantúsaíochta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

(10)

Ceist 5. LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS AGUS AN tAERFÓTAGRAF

- A.** Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis.

Ar do shracléarscail, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas:

- An t-imeallbhord
- An limistéar faoi fhoirgnimh le hais a chéile i nDún Garbhán
- Limistéar talún os cionn 300 méadar
- Príomhbhóthar náisiúnta.

(10)

- B.** Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Mínigh **trí** chúis a bhfuil Dún Garbhán sa suíomh seo agus fianaise ón **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** agat chun tacú le gach cúis díobh.

(12)

- C.** Scrúdaigh an **tAERFÓTAGRAF** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Mínigh **dhá** chúis a meallfaí turasóirí go dtí an limistéar seo agus fianaise ón **AERFÓTAGRAF** agat chun tacú le gach cúis díobh.

(8)